

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

**ГРАМАТИКА НІМЕЦЬКОЇ
МОВИ В ТАБЛИЦЯХ, СХЕМАХ,
ІЛЮСТРАЦІЯХ**

Луганськ 2011

УДК 803.0(075.3)

Методичні вказівки «Грамматика німецької мови в таблицях, схемах, ілюстраціях» до практичних занять для студентів 1-4 курсів всіх напрямів підготовки / Склала: Васильєва Л.Г. – Луганськ: Вид-во Східноукраїнський національний університет ім. В. Даля, 2011 - 52 с.

Укладач:

Відповідальний за випуск:

Рецензент:

Васильєва Л.Г., викладач

Веретеннікова І.А., викладач

Краснопольський В.Е., доцент

Передмова

Методичні вказівки представляють собою систематизований довідник з нормативної граматики німецької мови і може використовуватися для занять під керівництвом викладача та для самостійної роботи. Роз'яснення німецької граматики проводиться у вигляді коротких правил, наочних таблиць та прикладів перекладу даного граматичного явища українською мовою.

Таблиці можна використовувати як зручний довідник з практичної граматики німецької мови при вивченні нового або закріплення вже опрацьованого граматичного матеріалу, для швидкого визначення складних граматичних конструкцій при перекладі текстів.

Автор пропонує перевірити свої знання з граматики німецької мови, звернувшись до наступних сайтів

<http://www.tverlib.ru/~ling/anketa/test-deutsch.php>

<http://www.studygerman.ru/test/>

http://study.allsoft.ru/test_de.php

http://study.allsoft.ru/test_de.php

<http://www.goethe.de/cgi-bin/einstufungstest/einstufungstest.pl>

<http://www.prolog-berlin.de/de/deutschkurse-online-test.htm>

ЗМІСТ

- [1. Правила читання окремих буквосполучень](#)
- [2. Кількісні числівники від 1 до 12](#)
- [3. Кількісні числівники від 13 до 19](#)
- [4. Кількісні числівники \(круглі числа\)](#)
- [5. Складні числівники \(крім круглих\)](#)
- [6. Порядкові числівники від 1 до 19](#)
- [7. Від 20 і вище](#)
- [8. Час. Die Zeit](#)
- [9. Артиклі](#)
- [10. Відмінювання означеного та неозначеного артикля](#)
- [11. Таблиця відмінкових форм означеного артикля
вказівного й присвійного займенника \(множина\)](#)
- [12. Дні тижня](#)
- [13. Визначення роду складних іменників \(за головним
словом\)](#)
- [14. Пори року](#)
- [15. Прийменники часу](#)
- [16. Прийменники руху](#)
- [17. Прийменники, що вимагають родового відмінка](#)
- [18. Прийменники, що вимагають знахідного відмінка](#)
- [19. Прийменники, що вимагають давального відмінка](#)
- [20. Прийменники, що вимагають давального відмінка \(де?\) і
знахідного \(куди?\)](#)
- [21. Злиття прийменників з означеним артиклем](#)
- [22. Порядок слів у простому реченні](#)
- [23. Порядок слів у питальному реченні](#)
- [24. Питальні слова](#)
- [25. Відмінювання особистих займенників](#)
- [26. Присвійні займенники](#)
- [27. Таблиця відмінкових форм займенників \(однина\)](#)
- [28. Таблиця відмінювання відносних займенників](#)

- [29. Схема відмінкових закінчень імен іменників в однині](#)
- [30. Таблиця сильного відмінювання імен іменників в однині](#)
- [31. Таблиця слабого відмінювання іменників в однині](#)
- [32. Таблиця жіночого відмінювання іменників в однині](#)
- [33. Утворення множини імен іменників](#)
- [34. Схема відмінкових закінчень іменників \(множина\)](#)
- [35. Таблиця відмінювання іменників \(множина\)](#)
- [36. Особисті закінчення дієслів у теперішньому часі
\(Präsens\)](#)
- [37. Презенс \(теперішній час\)](#)
- [38. Відмінювання дієслова sein у теперішньому часі
\(Präsens\)](#)
- [39. Відмінювання дієслова haben \(Präsens\)](#)
- [40. Дієвідміна дієслова wissen у теперішньому часі](#)
- [41. Зворотний займенник sich](#)
- [42. Дієвідміна модальних дієслів у теперішньому часі](#)
- [43. Дієслова з відокремлюваними префіксами](#)
- [44. Простий розповідний минулий час \(Imperfekt\)](#)
- [45. Схема особистих закінчень дієслів \(Imperfekt\)](#)
- [46. Таблиця дієвідмини дієслів в Imperfekt](#)
- [47. Складний розмовний минулий час \(Das Perfekt\)](#)
- [48. Таблиця дієвідмини дієслів в Perfekt](#)
- [49. Partizip I](#)
- [50. Partizip II](#)
- [51. Основні форми сильних і неправильних дієслів](#)
- [52. Майбутній час \(Das Futurum\)](#)
- [53. Дієвідміна дієслова в майбутньому часі](#)
- [54. Плюсquamперфект \(Das Plusquamperfekt\)](#)
- [55. Дієвідміна дієслова в плюсquamперфекті](#)
- [56. Сильна відміна прикметників](#)
- [57. Слабка відміна прикметників](#)
- [58. Мішана відміна прикметників](#)
- [59. Таблиця відмінювання прикметників після
невизначеного артикля, присвійних займенників і](#)

займенника kein

60. Ступені порівняння прикметників і прислівників

61. Особливі форми ступенів порівняння прикметників і прислівників

62. Складносурядне речення

63. Складнопірядне речення

64. Додаткові пірядні речення

65. Пірядні речення часу

66. Означальні пірядні речення

67. Пірядні речення меті

68. Пірядні речення причини

69. Інфінітивні звороти

70. Das Passiv Пасив (Пасивний стан)

71. Імператив (Наказовий спосіб)

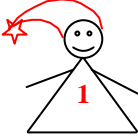
Література

Правила читання окремих буквосполучень

Буквосполучення	Близький звук в українській мові	Приклад
ch	[x]	nach
ch	[xʰ]	mich
chs	[кс]	wachsen
ck	[к]	wecken
ph	[ф]	Ralph
qu	[кв]	Quelle
sch	[ш]	Schule
sp	[шп]	Sport
st	[шт]	Stunde
tsch	[ч]	deutsch
ig	[xʰ]	lustig
aa, ah	[a:]	Staat, zahlen
ee, eh	[e:]	See, sehr
ä, äh	[э:]	spät, wählen
ie, ih, ieh	[и:]	sie, ihm, sieht
äu, eu	[ой]	Säule, Freund

Кількісні числівники від 1 до 12

- ein (s)

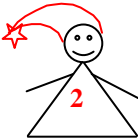
- fünf

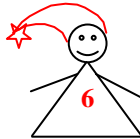
- neun

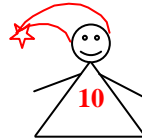
- zwei

- sechs

- zehn

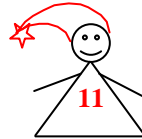
- drei

- sieben

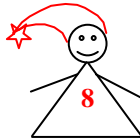
- elf

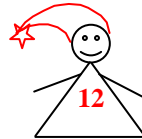
- vier

- acht

- zwölf

Кількісні числівники від 13 до 19

14 – vierzehn

15 – fünfzehn

16 – sechzehn

17 – siebzehn

18 – achtzehn

19 – neunzehn

Кількісні числівники (круглі числа)

20 – zwanzig

30 – dreißig

50 – fünfzig

60 – sechzig

70 – siebzig

80 – achtzig

90 – neunzig

100 – (ein) hundert

1000 – (ein) tausend

Складні числівники (крім круглих)

Двобзначні числа

Назва **одиниць**

+

und

+

Назва **десятків**

21 – ein + und + zwanzig = einundzwanzig

99 – neun + und + neunzig = neunundneunzig

Тризначні числа

203 – zwei + hundert + drei = zweihundertdrei

406 – vier + hundert + sechs = vierhundertsechs

Чотиризначні числа

1545 – (ein) tausend + fünfhundert + fünfundvierzig =
(ein) tausendfünfhundertfünfundvierzig

Але! 1995 год – neunzehnhundert + fünfundneunzig =
neunzehnhundertfünfundneunzig

Порядкові числівники від 1 до 19

zwei – **der** (die, das) zweite

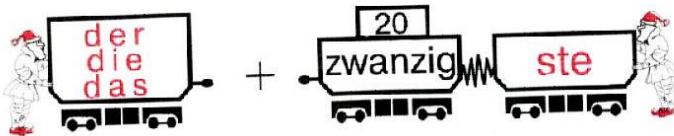
neun – **der** (die, das) neunzehnte

eins – der (die, das) erste

Але! drei – der (die, das) dritte

acht – der (die, das) achte

Від 20 і вище

zwanzig – **der** (die, das) zwanzigste

sechundsiebzig – **der** (die, das) sechundsiebzigste

Час

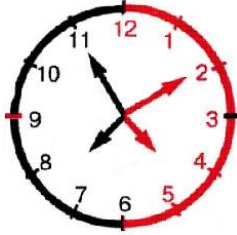
Die Zeit

Wie spät ist es?

Viertel

vor

Es ist fünf vor acht

Viertel

nach

Es ist zehn nach vier

Halb

Es ist drei (Uhr)

Es ist halb zwei

Es ist fünf vor halb drei

Es ist fünf nach halb elf

Артиклі

Артикль	Число			
	єдине			множинне
	Рід ім'я іменника			
	чоловічий m	середній n	жіночий f	
означений неозначений	der ein	das ein	die eine	die –

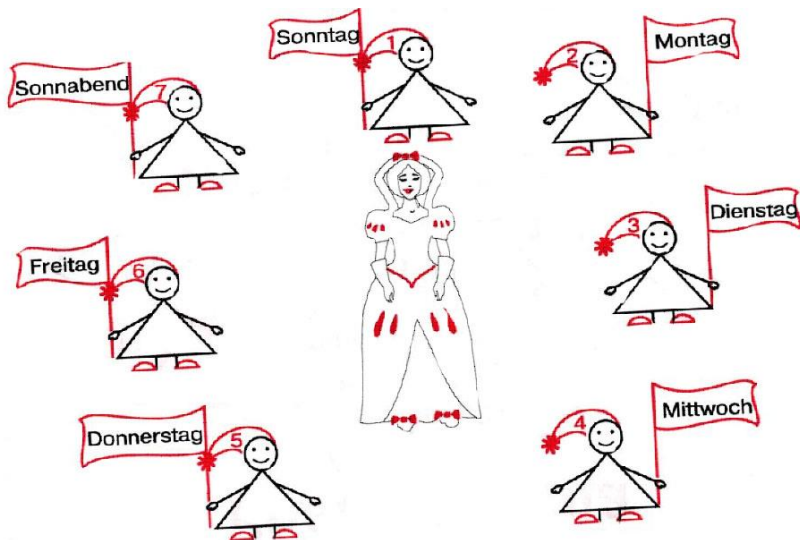
Відмінювання означеного та неозначеного артиклів (однина)

Відмінок	Означений артикль			Неозначений артикль		
	m	n	f	m	n	f
<u>Nom.</u> wer? was? хто? що?	der	das	die	ein	ein	eine
<u>Gen.</u> wesgen? чий?	des	des	der	eines	eines	einer
<u>Dat.</u> wem? кому? чому?	dem	dem	der	einem	einem	einer
<u>Akk.</u> wen? was? кого? що?	den	das	die	einen	ein	eine

**Таблиця відмінкових форм означеного артикля
вказівного й присвійного займенника
(множина)**

Відмінок	Означений артикль	Вказівний займенник	Присвійний займенник
<u>Nom.</u>	die	diese	meine
<u>Gen.</u>	der	dieser	meiner
<u>Dat.</u>	den	diesen	meinen
<u>Akk.</u>	die	diese	meine

Дні тижня

**Визначення роду
складних іменників**
(за головним словом)

m – чоловічий рід

f – жіночий рід

n – середній рід

die Tischlampe

m

der Tisch
(стіл)

означальне
слово

+

f

die Lampe
(лампа)

головне
слово

=

f

die Tischlampe
(настільна лампа)

der Dorfrand

n

das Dorf
(село)

означальне
слово

m

der Rand
(край, околиця)

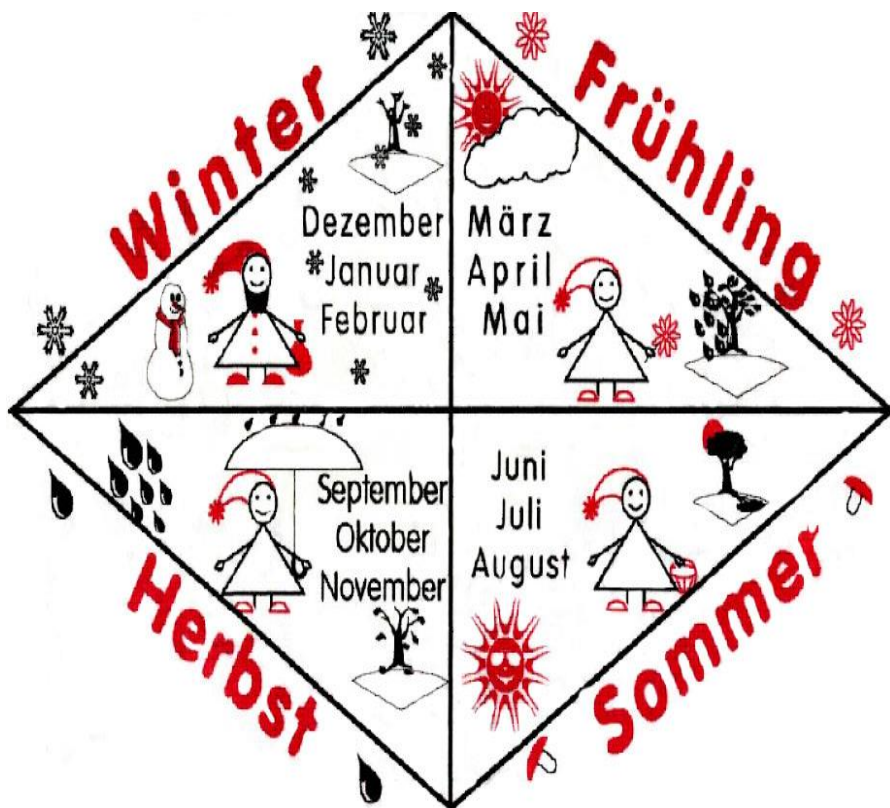
головне
слово

m

der Dorfrand
(околиця села)

складний
іменник

Пори року

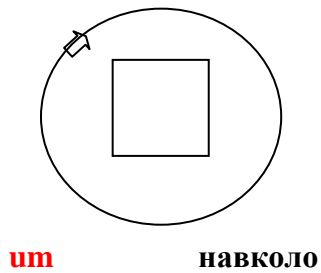
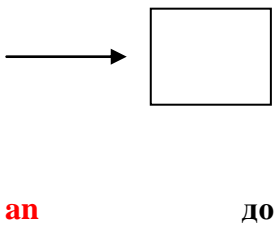
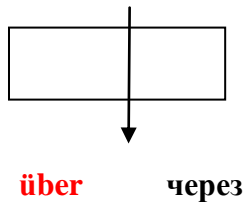
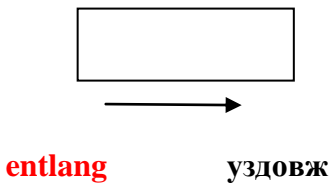
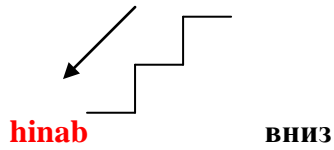
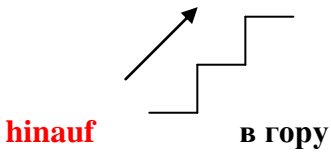
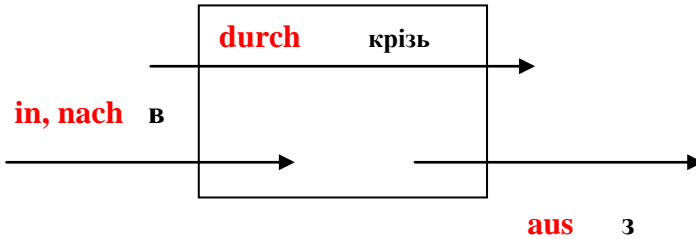

Прийменники часу

am ersten Januar	першого січня
um fünf Uhr	о п'ятій
seit 1997	з 1997 року
seit zwei Jahren	вже два роки
von Anfang an	з початку
von Mittwoch an	з середи
bis morgen	до завтра
bis drei Uhr	до третьої
gegen zehn Uhr	близько десятої
gegen Abend	під вечір
in der nächsten Woche	наступного тижня
in zwei Stunden	за дві години
nach einem Jahr	через рік
vor zwei Tagen	два дні тому
während einer Woche	протягом тижня

Применники руху

Прийменники, що вимагають **родового** відмінка

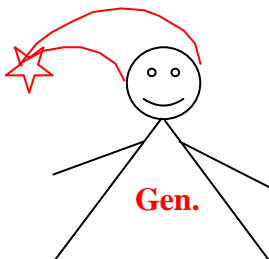
anlässlich
із приводу

wegen
із-за

unweit
недалеко

während
під час

statt
замість

Unweit des Bahnhofes liegt das Hotel.
Während der Deutschstunde sprechen
wir nicht russisch.

Прийменники, що вимагають **знахідного** відмінка

ohne
без

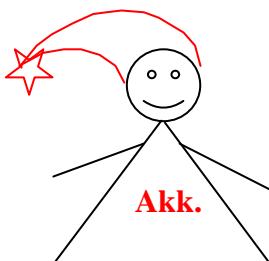
durch
через

um
навколо

für
для

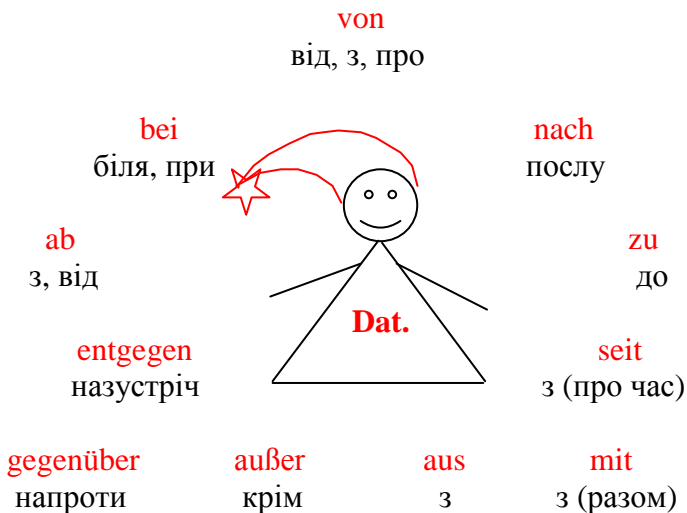
wider
проти

gegen
проти

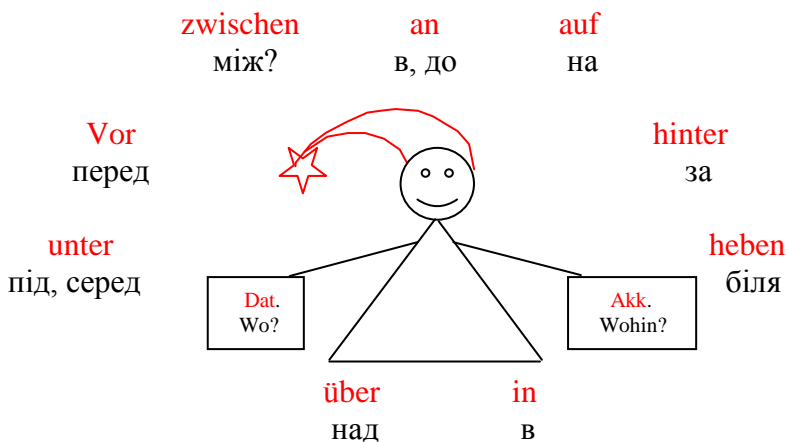
durch das Fenster
ohne den Stock
für die Heimat

Прийменники, що вимагають **давального** відмінка

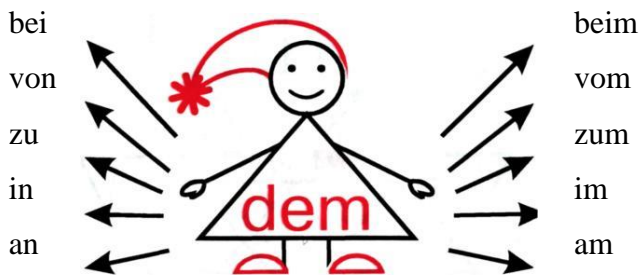
aus dem Haus
bei dem Vater
zu der Mutter

**Прийменники, що вимагають давального відмінка (де?)
і знахідного (куди?)**

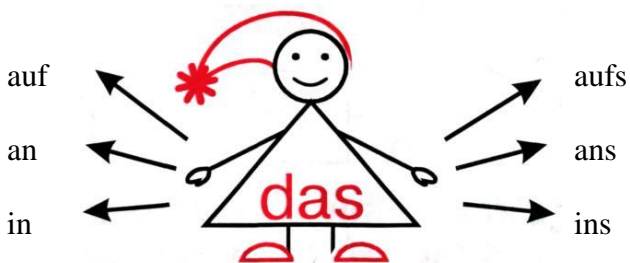

Das Buch liegt (wo?) auf dem Tisch.
Lege das Buch (wohin?) auf den Tisch!

Злиття прийменників з означеним артиклем

zu + der = zur

Порядок слів у простому реченні

Прямий порядок

Wir

schreiben

jetzt.

Зворотний порядок

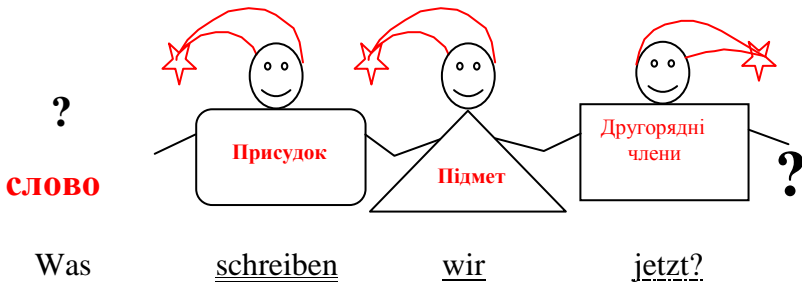
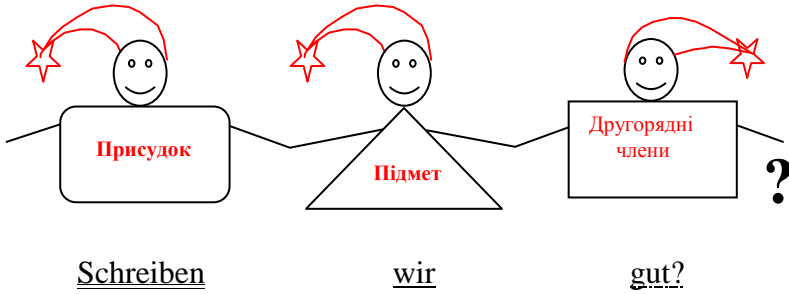

Jetzt

schreiben

wir.

Порядок слів у **ПИТАЛЬНОМУ** реченні

Питальні слова

wer?	хто?
was?	що?
wo?	де?
wohin?	куди?
wann?	коли?
wie?	як?
wessen?	чий, чия, чиє?
wozu?	навіщо?
wen?	кого?
wem?	кому?
warum?	чому?
woher?	звідки?
seit wann?	з якого часу?
bis wann?	до якого часу?
wie lange?	як довго?
weswegen?	через що?
auf welche Weise?	яким чином?
wieviel?	скільки?
welcher?	який?
zu welchem Zweck?	з якою метою?

Відмінювання особистих займенників

Відмінок	Однина			Множина		
	1 о.	2 о.	3 о.	1 о.	2 о.	3 о.
Nom. wer? (хто?) was? (що?)	ich (я)	du (ти)	er, sie, es (він)(вона)(воно)	wir (ми)	ihr (ви)	sie (Sie) (вони) (увічлива форма)
Dat. wem? (кому?)	mir (мені)	dir (тобі)	ihm, ihr, ihm (йому) (їй)	uns (нам)	euch (вам)	ihnen (Ihnen) (їм)
Akk. Wen? (кого?) Was? (що?)	mich (мене)	dich (тебе)	ihm, sie, es (його) (її)	uns (нас)	euch (вас)	sie (Sie) (їх)

Присвійні займенники

Особисті займенники	Присвійні займенники	
	m, n	f
ich	mein	meine
du	dein	deine
er	sein	seine
sie	ihr	ihre
wir	unser	unsere
ihr	euer	eure
sie	ihr	ihre
Sie	Ihr	Ihre

Таблиця відмінкових форм займенників
(однина)

Відмінок	Вказівні займенники			Присвійні займенники		
	m	n	f	m	n	f
<u>Nom.</u> wer? was? хто? що?	dieser	dieses	diese	mein	mein	meine
<u>Gen.</u> wesgen? чий?	dieses	dieses	dieser	meines	meines	meiner
<u>Dat.</u> wem? кому? чому?	diesem	diesem	dieser	meinem	meinem	meiner
<u>Akk.</u> wen? was? кого? що?	diesen	dieses	diese	meinen	meinen	meine

Таблиця відмінювання відносних займенників

Відмінок	Однина			Множина
	m	n	f	
<u>Nom.</u>	der, welcher	das, welches	die, welche	die, welche
<u>Gen.</u>	dessen	dessen	deren	deren
<u>Dat.</u>	dem, welchem	dem, welchem	der, welcher	denen, welchen
<u>Akk.</u>	den, welchen	das, welches	die, welche	die, welche

Схема відмінкових закінчень імен іменників в однині

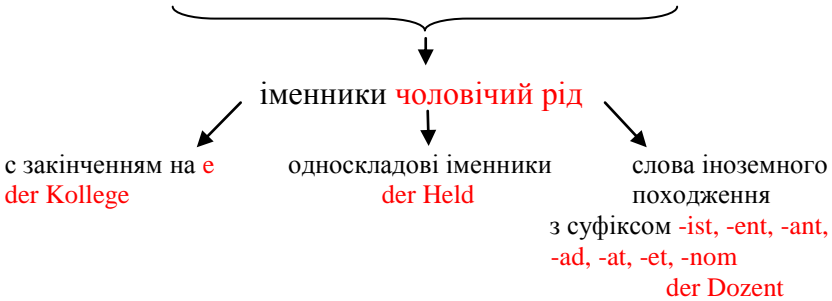
Відмінок	Сильне відмінювання	Слабке відмінювання	Жіноче відмінювання
Nom.	—	—	—
Gen.	-(e)s	-(e)n	—
Dat.	—	-(e)n	—
Akk.	—	-(e)n	—

Таблиця сильного відмінювання імен іменників в однині

Відмінок	Чоловічий рід	Середній рід
<u>Nom.</u>	der Lehrer	das Haus
<u>Gen.</u>	des Lehrer – s	des Haus – es
<u>Dat.</u>	dem Lehrer	dem Haus
<u>Akk.</u>	den Lehrer	das Haus

Таблиця слабкого відмінювання іменників в однині

Відмінок	
<u>Nom.</u>	der Junge
<u>Gen.</u>	des Jung – en
<u>Dat.</u>	dem Jung – en
<u>Akk.</u>	den Jung – en

Таблиця жіночого відмінювання іменників в однині

іменники жіночого роду

Відмінок	
<u>Nom.</u>	die Mutter
<u>Gen.</u>	der Mutter
<u>Dat.</u>	der Mutter
<u>Akk.</u>	die Mutter

Утворення множини імен іменників

Суфікси	-e, -(e)n, -er, -s
---------	--------------------

der Tisch	- die Tische
die Frau	- die Frauen
das Kind	- die Kinder
der Klub	- die Klubs

Умляют кореневий голосної
----

der Vater	- die Väter
der Bruder	- die Brüder

Тільки артикль
----

der Lehrer	- die Lehrer
das Mädchen	- die Mädchen

Сполучення різних засобів
----

das Buch	- die Bücher
der Sohn	- die Söhne

**Схема відмінкових закінчень іменників
(множина)**

Відмінок	
<u>Nom.</u>	—
<u>Gen.</u>	—
<u>Dat.</u>	-(e)n
<u>Akk.</u>	—

Але! der Frauen

**Таблиця відмінювання іменників
(множина)**

Відмінок	
<u>Nom.</u>	die Söhne
<u>Gen.</u>	der Söhne
<u>Dat.</u>	der Söhnen
<u>Akk.</u>	die Söhne

**Особисті закінчення дієслів у теперішньому часі
(Präsens)**

Особа	Однина	Множина
1-е	-e	-e n
2-е	-(e)st	-(e) t
3-е	-(e)t	-e n

- Дієслова, основа яких закінчується на -t, -d, -dm, -tn, -tm, -chn, -dn, -fn, -gn, набувають голосної **e** між основою і особовим закінченням у 2-й і 3-й особах однини та 2-й особі множини.
- Кореневі голосні сильних дієслів зазнають у 2-й та 3-й особах однини таких змін:

e → **i** або **ie**   **a** → **ä**
au → **äu**   **o** → **ö**

Презенс (теперішній час)

Неозначена форма schreiben (Infinitive)			
Особа	Однина	Особа	Множина
ich	schreib – e	wir	schreib – en
du	schreib – st	ihr	schreib – t
er	schreib – t	sie } Sie }	schreib – en
sie			
es			

Відмінювання дієслова **sein** у теперішньому часі (Präsens)

Однина		Множина	
ich	bin	wir	sind
du	bist	ihr	seid
er	ist	sie } Sie }	sind
sie			
es			

Відмінювання дієслова **haben** (Präsens)

Особа	Однина	Особа	Множина
ich	habe – e	wir	hab – en
du	ha – st	ihr	hab – t
er	ha – t	sie } Sie }	hab – en
sie			
es			

Дієвідміна дієслова **wissen** у теперішньому часі

Особа	wissen (знати)
ich	weiß
du	weißt
er	weiß
wir	wissen
ihr	wißt
sie	wissen

Зворотний займенник **sich**

Невизначена форма sich waschen (Infinitiv)			
Особа	Однина	Особа	Множина
ich	wasche mich	wir	waschen uns
du	wäschst dich	ihr	wascht euch
er } sie } es }	wäscht sich	sie } Sie }	waschen sich

Дієвідміна **модальних** дієслів у теперішньому часі

Особа	können могти	dürfen сміти, могти	müssen бути належним	sollen бути зобов'язаним	wollen хотіти	mögen бажати
ich	kann	darf	muss	soll	will	mag
du	kannst	darfst	musst	sollst	willst	magst
er	kann	darf	muss	soll	will	mag
wir	können	dürfen	müssen	sollen	wollen	mögen
ihr	könnt	dürft	müsst	sollt	wollt	mögt
sie	können	dürfen	müssen	sollen	wollen	mögen

Дієслова з відокремлюваними префіксами

auf - , an - , aus - , ab - , bei - , mit - , ein - , nach - , vor - , zu -

Наприклад: ¹aufstehen, ¹ankommen, ¹auszeichnen,
²beitreten, ²abstimmen, ²zugeben

У реченнях:

auf stehen

Ich **stehe** früh **auf**.
Stehe früh **auf**!
Wann **steht** er **auf**?

3 ф. дієслова: **auf**stehen – stand **auf** – **auf**gestanden

Простий розповідний минулий час (Imperfekt)

Слабкі дієслова — — **te**
mach – en — mach – **te**

Сильні дієслова - зміна кореневої голосної
nehmen – en — nahm

Дієслова типу denken - зміна кореневої голосної + **te**
denken – en — dach – **te**
bring – en — brach – **te**
kenn – en — kann – **te**

**Схема особистих закінчень дієслів
(Imperfekt)**

Особа	Однина	Особа	Множина
ich	—	wir	-(e)n
du	- st	ihr	-t
er } sie } es }	—	sie } Sie }	-(e)n

Таблиця дієвідміни дієслів в Imperfekt

Особа	Однина	Особа	Множина
ich	machte	wir	machte n
du	machte - st	ihr	machte t
er } sie } es }	machte	sie } Sie }	machte n

Складний розмовний минулий час (Das Perfekt)

haben
+ Partizip II
sein

с haben відмінюються	с sein відмінюються
1. перехідні дієслова (вимагають доповнення в знахідному відмінку (Akk.)), 2. поворотні дієслова; sich waschen 3. модальні дієслова, 4. haben, 5. безособові дієслова 6. неперехідні дієслова, що позначають спокійний стан, тривалий дію sitzen, stehen, liegen	1. неперехідні дієслова, що позначають рух, зміну місць, стан gehen, fahren, fallen, aufstehen 2. sein, werden, bleiben, geschehen, gelingen, begegnen, folgen

Таблиця дієвідміни дієслів в Perfekt

lesen	fahren
ich habe du hast er hat wir haben ihr habt sie haben	ich bin du bist er ist wir sind ihr seid sie sind
} das Buch gelesen	} nach Hause gefahren

Partizip I

◇ + (e)nd

les – en — les + end = **lesend**
zurückkehr – en — zurückkehr + end = **zurückkehrend**

z.B. Ich sehe auf der Straße viele **spielende** Kinder.

Partizip II

Слабкі дієслова ge – ◇ (e)t

mach – en — ge – mach – t
arbeit – en — ge – arbeit – et

Сильні дієслова ge – ◇ en

geh – en — ge – gang – en
sprech – en — ge sprach – en

Дієслова з відокремлюваними префіксами

aufstehen — auf – ge – stand – en

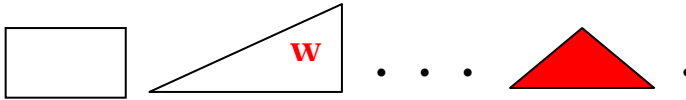
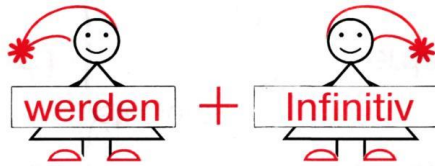
Запам'ятай! bringen — ge – brach – t
wissen — ge – wuß – t
kennen — ge – kann – t
denken — ge – dach – t

Без ge-утворюється **Партицип II**: дієслів, що закінчуються на **-ieren**, дієслів з префіксами, що не відокремлюються: **besuchen** → **besucht**

Основні форми сильних і неправильних дієслів

Infinitiv (нозначена форма)	Präteritum (минулий час)	Partizip II (дієприкметник II)	Переклад
backen	buk	gebacken	пекти
bieten	bot	geboden	пропонувати
bleiben	blieb	geblieben	залишатися
bringen	brachte	gebracht	приносити
denken	dachte	gedacht	думати
essen	aß	gegessen	їсти
fahren	fuhr	gefahren	їхати
fallen	fiel	gefallen	падати
finden	fand	gefunden	знаходити
fliegen	flog	geflogen	літати
geben	gab	gegeben	давати
gehen	ging	gegangen	іти
haben	hatte	gehabt	мати
helfen	half	geholfen	допомагати
kennen	kannte	gekannt	знати
kommen	kam	gekommen	приходити
laufen	lief	gelaufen	бігти
lesen	las	gelesen	читати
liegen	lag	gelegen	лежати
nehmen	nahm	genommen	брати
schreiben	schrieb	geschrieben	писати
schwimmen	schwamm	geschwommen	плавати
sehen	sah	gesehen	дивитися
sein	war	gewesen	бути
singen	sang	gesungen	співати
sitzen	saß	gesessen	сидіти
sprechen	sprach	gesprochen	говорити
springen	sprang	gesprungen	стрибати
stehen	stand	gestanden	стояти
sterben	starb	gestorben	умирати
treffen	traf	getroffen	зустріти
trinken	trank	getrunken	пити
vergessen	vergaß	vergessen	забувати
waschen	wusch	gewaschen	мити
wissen	wusste	gewusst	знати
wollen	wollte	gewollt	хотіти

Майбутній час (Das Futurum)

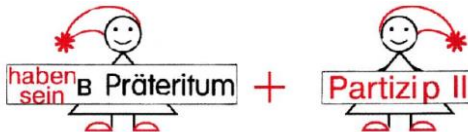
z.B. Er wird morgen ins Theater gehen.

Дієвідміна дієслова в майбутньому часі

studieren

ich	werde	} studieren	wir	werden	} studieren
du	wirst		ihr	werdet	
er	} wird		sie	} werden	
sie		Sie			
es					

Плюсквамперфект (Das Plusquamperfekt)

z.B. Ich hatte eine Aufgabe gemacht.
Sie waren ins Kino gegangen.

Дієвідміна дієслова в плюсквамперфекті

tragen		kommen	
ich hatte du hattest er hatte wir hatten ihr hattet sie hatten	}	gefragt	ich war du warst er war wir waren ihr wart sie waren
			}
			gekommen

Сильна відміна прикметників

За сильною відміною прикметники відмінюються, коли перед ними немає артикля чи займенника

Відмінок	Однина			Множина для всіх родів
	m	n	f	
Nom.	-er	-es	-e	-e
Gen.	-en	-en	-er	-er
Dat.	-em	-em	-er	-en
Akk.	-en	-es	-e	-e
Nom.	großer Tag	großes Buch	große Tat	große Waren
Gen.	großen Tages	großen Buches	großer Tat	großer Waren
Dat.	großem Tag	großem Buch	großer Tat	großen Waren
Akk.	großen Tag	großes Buch	große Tat	große Waren

Слабка відміна прикметників

За слабкою відміною прикметники відмінюються, коли перед ними вжито означений артикль, вказівний займенник, займенник **jeder** або, **welcher**, а у множині також присвійний займенник і займенники **keine, alle, beide, sämtliche**.

Відмінок	Однина			Множина для всіх родів
	m	n	f	
Nom.	-e	-e	-e	-en
Gen.	-en	-en	-en	-en
Dat.	-en	-en	-en	-en
Akk.	-en	-e	-e	-en

Відмінок	Однина			Множина для всіх родів
	m	n	f	
Nom.	der neue Schüler	das neue Buch	die neue Stadt	die neuen Häuser
Gen.	des neuen Schülers	des neuen Buches	der neuen Stadt	der neuen Häuser
Dat.	dem neuen Schüler	dem neuen Buch	der neuen Stadt	den neuen Häuser
Akk.	den neuen Schüler	das neue Buch	die neue Stadt	die neuen Häuser

Мішана відміна прикметників

За мішаним типом прикметники відмінюються тоді, коли перед ними вжито неозначений артикль, присвійний займенник або займенник **kein**. (Закінчення сильної відміни характерні лише для однини. У множині відмінювання відбувається за моделлю слабкої відміни.)

ein (-e)

mein (-e)

kein (-e)

Відмінок	Однина			Множина для всіх родів
	m	n	f	
Nom.	-er	-es	-e	-en
Gen.	-en	-en	-en	-en
Dat.	-en	-en	-en	-en
Akk.	-en	-es	-e	-en

Таблиця відмінювання прикметників після невизначеного артикля, присвійних займенників і займенника *kein*

Відмінок	Однина			Множина для всіх родів
	m	n	f	
Nom.	ein alter Lehrer	mein grünes Kleid	keine gute Antwort	meine grünen Schuhe
Gen.	eines alten Lehrers	meines grünen Kleides	keiner guten Antwort	meiner grünen Schuhe
Dat.	einem alten Lehrer	meinem grünen Kleid	keiner guten Antwort	Meinen grünen Schuhe
Akk.	einen alten Lehrer	mein grünes Kleid	keine gute Antwort	Meine grünen Schuhe

Ступені порівняння прикметників і прислівників

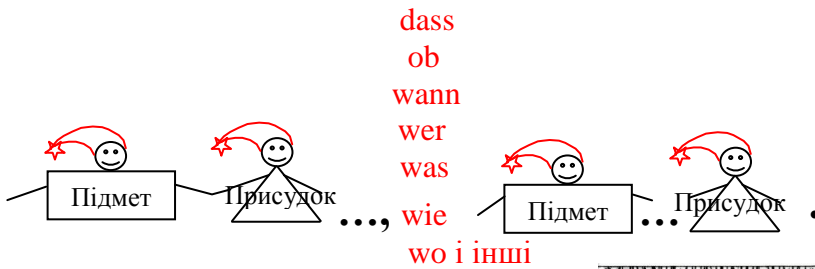
der Positiv	der Komparativ	der Superlativ
 schnell	 + er schnell + er	am + (e)st + en або der } + (e)st + e die } das } am schnell + st + en або der } die } schnell + st + e das }
В односкладових словах кореневі голосні приймають умляут		
alt	ält + er	am ält + est + en або der } die } ält + est + e das }

**Особливі форми ступенів
порівняння прикметників і прислівників**

der Positiv	der Komparativ	der Superlativ
gut	besser	am besten der (die, das) beste
viel	mehr	am meisten der (die, das) meiste
gern	lieben	am liebsten der (die, das) liebste
bald	eher	am ehesten der (die, das) eheste
hoch	höher	am höchsten der (die, das) höchste
nah	näher	am nächsten der (die, das) nächste
wenig	{ weniger minder	{ am wenigsten am mindesten

Додаткові підрядні речення

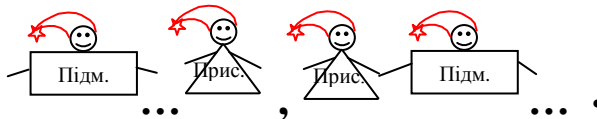

z.B. Die Schwester fragt den Bruder,
ob er einen Brief schreibt.

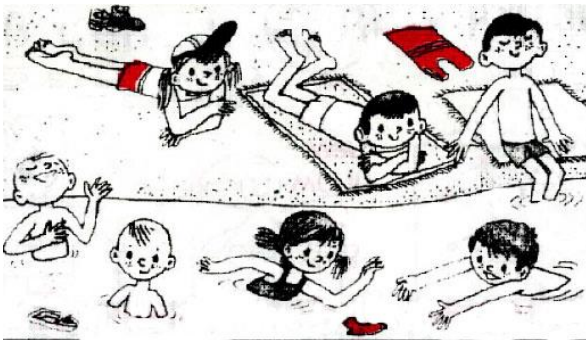
Підрядні речення часу

Однократні дії - **Als**

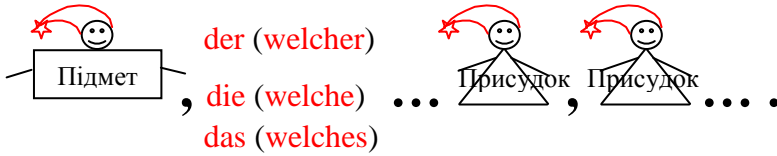

Багаторазові дії - **Wenn**

z.B. **Wenn** Sommer heiß ist, baden Kinder viel.

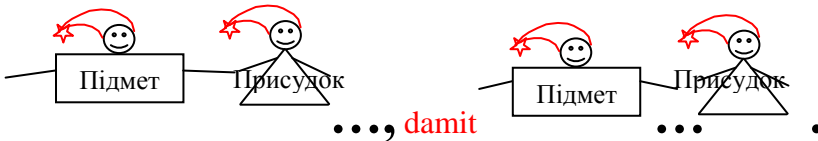
Oзначальні підрядні речення

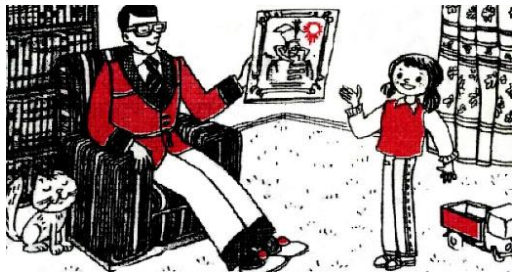
z.B. Der Junge, **der** Fußball spielt, ist mein Bruder.

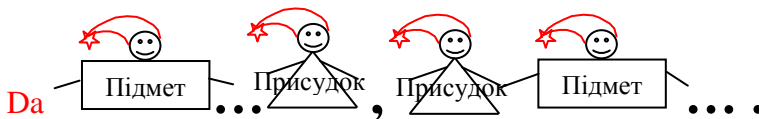
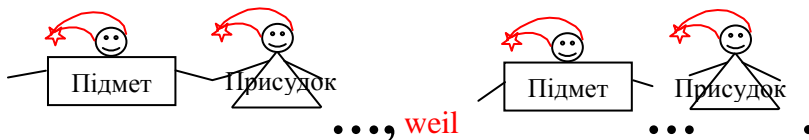
Підрядні речення меті

z.B.
Der Vater gibt dem Mädchen
ein Buch, **damit** sie es liest.

Підрядні речення причини

z.B. Das Mädchen kocht, weil die Mutter krank ist.

Da die Mutter krank ist, kocht das Mädchen.

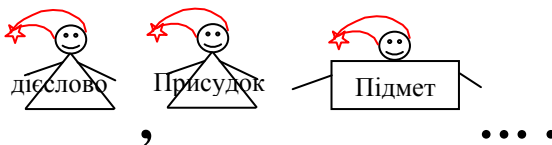

Інфінітивні звороти

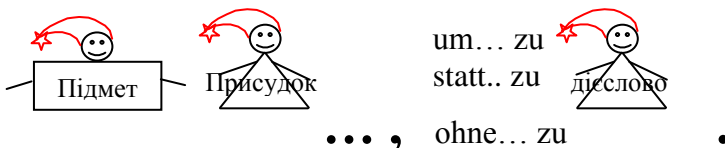
Um... zu

Statt... zu

Ohne... zu

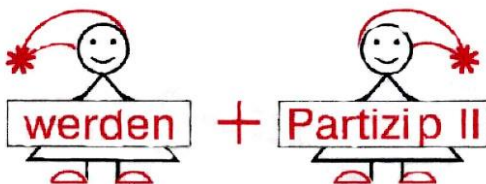

z.B. Ohne ein Wort zu sagen, ging er fort.

z.B. Er ging fort, ohne ein Wort zu sagen.

Das Passiv Пасив (Пасивний стан)

- z.B. Präsens: Das Haus wird gebaut.
Präteritum: Das Haus wurde gebaut.
Perfekt: Das Haus ist gebaut worden.
Plusquamperfekt: Das Haus war gebaut worden.
Futurum: Das Haus wird gebaut werden.

Партицип II у сполученні з дієсловом **werden** вказує на дію, що відбувається, а в поєднанні з дієсловом **sein** – на дію, що вже завершена:

Das Haus **wird gebaut**.

Дім будується

Das Haus **ist gebaut**.

Дім побудованою

Імператив (Наказовий спосіб)

Особа	Індикатив (презент)	Імператив
du	Du öffnest das Fenster. Ти відчиняєш вікно. Du fährst . Ти їдеш.	Öffne das Fenster! Відчини вікно! Fahr(e)! Їдь!
ihr	Ihr schreibt . Ви пишете.	Schreibt! Пишіть!
Sie	Sie lesen . Ви читаєте.	Lesen Sie! Читайте!
wir	Wir gehen ins Kino. Ми йдемо в кіно.	Gehen wir ins Kino! Ходімо в кіно!

in → sei! → seid! → seien Sie!

haben → habe! → habt! → haben Sie!

werden → werde! → werdet! → werden Sie!

Якщо основа дієслова закінчується на **-d, -t, -m, n**, то форма 2-ї особи однини утворюється з додаванням **-e**.
(Bade! Warte! Ordne! Widme!)

ЛІТЕРАТУРА

1. Renate Weber. Verben auf einen Blick Deutsch. Ernst Klett Sprachen GmbH, Stuttgart 2002.
2. М.С. Смолій. Німецька мова. Довідник. Тернопіль. Навчальна книга – Богдан, 2009 р.
3. Т.В. Колбина. Краткий справочник по грамматике немецкого языка. Харьков. ИД «Інжек» - 2003 г.
4. С.М. Кравченко. Граматика німецької мови. Київ. ТОВ «ВП Логос» - 2008 р.